

(reportáž z představení Putování za gulášem v kavárně Caféidoskop) Co je vlastně v pravém slova smyslu lidovou písní? Jak a kdy vlastně určitá lidová píseň vznikla? Snad každému z nás zpíval někdo v dětství aspoň jednu píseň, kterou nosíme dodnes v paměti a zpíváme ji našim dětem i vnukům. Každá lidová píseň měla svého autora hudby a textu. Jsou písně, které jsou zpívané různě v různých krajích, jsou písně, které se zpívají různě v různých zemích.

Milan Dvořák a Věra Slunéčková

vzali lidové písně jako základ svého nového pořadu s názvem

Putování za gulášem.

Pořad měl dne 27. ledna 2011 tradičně premiéru v pražské

kavárně Caféidoskop. Základem pořadu je příběh, který mně a Františku Vlčkovi vyprávěl loňského roku Milan Dvořák při našem pravidelném víkendovém putování Českomoravskou vysočinou, v kraji kolem Pelhřimova a Kamenice nad Lipou. První příběh se odehrál v roce 1972 na Chodsku, kde o něco mladší Milan Dvořák navštívil ve vesnici *Postřekov*, jak říkají Chodové – Potřekov, hostinec U Hadamů (po pražsku U Adamů). O třicet let později se konala pěší pouť Milana Dvořáka se dvěma kamarády. Cesta měla být lemována pivem a gulášem, jenže po několika zastaveních nikde guláš neměli. Bez guláše poutníci skončili tam, kde před třiceti roky pouť začala - v Potřekově, U Hadama. Hostinec původně patřící panu Adamovi, poté znárodněný jeho synovi a konečně vrácený vnukovi v restituci, bohužel guláš nepodával. Tak skončila cesta z Potřekova do Potřekova.

Večer v Caféidoskopu zněla spousta lidových písní, nejen z Chodska. V každém pořadu Milana Dvořáka a Věry Slunéčkové má své místo i spojovací literární text. Oba dramaturgové tentokrát sáhli po díle **Pavla Eisnera**. Pavel Eisner byl redaktorem, překladatelem a spisovatelem. Znal perfektně nejméně dvanáct jazyků a snad každý zná jeho oslavu českého jazyka v knize

Chrám i tvrz

z roku 1946. Lidovým písním věnoval studii s názvem

Tři kapitoly o lidové písni

z roku 1948 a knihu

Malované děti

z roku 1949.

Společným jmenovatelem úryvků z díla Pavla Eisnera v přednesu Věry Slunéčkové byla myšlenka, že hlavním tématem lidové písně není láska Jeníčka a Andulky, ale láska k jídlu, což Eisner demonstroval mnoha texty na toto téma. Poslouchat úvahy a statě Pavla Eisnera dává poznat krásu českého jazyka, jazyka, který v poslední době velmi trpí a proto každé setkání s jazykovou oázou, sdílenou osobou s citem pro český jazyk, je svátkem.

Milan Dvořák zavzpomínal i na kraj své babičky, na *Novou Cerekev*. Když jsem Novou Cerekví, rodištěm malíře Alfréda Justitze, vesnicí s velikou a tehdy zanedbanou synagogou, dost často projížděl, nevěděl jsem, že se tam zpívalo o Cerekvické chase mladé, co roste pěkně nahoru, včetně věty: „jak se jednou oženíte, nesmíte do hospody.“ V Cerekvi zněla i píseň o *Cerekvickém kostelíčku a Pražanovic koních*

. Melodii téhle písně, ale v jiném rytmu, si často zpíváme na Žalmanových koncertech jako *Nezacházej slunce*

. Melodie lidových písní dnes neznámým způsobem vznikly, nezjištěným způsobem putovaly krajem a jejich slova se měnila podle konkrétních událostí. Ale vraťme se k hlavnímu motivu lidové písně - k jídlu. Jak krásné je vyznání lásky k panence, která pekla vdolky, co je nebe proti peklu, kde Luciper peče erteple? Až vědecky zní píseň o tom, že brambor není jako brambor a zelí není jako zelí. A jak chytrá je rada překonat nedostatek dívčí náklonnosti plnými kapsami jídla včetně plné kapsy zelí, jak se zpívá v písni *Nechce mě panenka žádná*.

Milan Dvořák vzpomněl, že se slavný **Pete Seeger** při své legendární návštěvě Prahy v šedesátých letech minulého století divil, že lidové písně u nás neznějí tak, jako v jeho rodné zemi. V té době v návaznosti na padesátá léta „duněl“ folklór z pódíí a rádií. Přiznám se, že v té době mi byla tato prezentace lidové písně protivná. Na tu dobu vzpomíná i

Jiří Pavlica

v knize

Hovory nejen o hudbě

s

Přemyslem Rutem

. Lidé jako Pavlica, Hutka, Lohonka – Žalman a další pomohli vrátit těm, kteří mají duši a srdce, lásku k lidové písni. Ostatně v první řadě seděl ten večer spokojený Přemysl Rut a zpíval si s oběma účinkujícími.

Tak plynulo putování za virtuálním gulášem, lemované lidovými písněmi a vtipným a moudrým vyznáním českému jazyku. Ten pravý guláš si mohl ten večer dát v Caféidoskopu každý divák. Závěr tradičně patřil přídalkům a pozvánce na reprízu Staropražských písní. V Caféidoskopu je totiž stále na co se těšit.